

Daha İyi Yargı Derneği'nin yargıda reform önerisi Demokraside Birlik Vakfı'nın toplantısında anlatıldı

12 Şubat 2022

Av. Mehmet Gün:

“Yargı devleti dizginleyemiyorsa demokrasi yoktur”

“Kanun önünde eşitse herkes yargılanabilmeli”

“Yargıçlar da yargılanabilmeli”

Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün, Ankara'da, Demokraside Birlik Vakfı ile İnsani Değerler Derneği'nin, görevde ve emekli yüksek yargı mensupları ile yargı mensupları, avukatlar, hukukçular, görevde ve emekli bürokratların da katıldığı ortak toplantısında, derneğin “A'dan Z'ye Türk Yargı Reformu” önerilerini anlattı. “Yargı yoksa demokrasi yoktur, yargısı olmayan bir yönetim otokrasidir, krallıktır, hükümdarlıktır” diyen Av. Mehmet Gün, ardından “Türkiye'de yargı gerçekten var mıdır” sorusunu sorarak şunları söyledi:

“Bir yargı teşkilatımız var. Fakat yargı sadece adına yargı demekle var olabilir mi? Yargı, kendisine verilen görevi yapabiliyorsa, işlevini bağımsız olarak yerine getirebiliyorsa vardır. Yargı görevini yapamıyorsa demokrasi yok demektir. Yargının işlevi hukukun üstünlüğünü herkese ve her kesime karşı sağlamaktır. Bu işlevin en önemli alanı ise devlet gücünü kullananları hukuk kuralları ile sınırlandırmaktır. Yargı devleti dizginleyemiyorsa demokrasi yine yok demektir. Türkiye'de yargı işlevini yerine getirebiliyor mu? Bu soruya toplumun değişik kesimlerinin vereceği cevap farklı farklı olacaktır. Sıradan insanların birbirleri ile ilişkilerinde yargı vardır. Boşanma davasında, alacakların tahsilinde, kira ve tahliye davalarında yargı, aksayarak da gecikerek de olsa işlevini göstermektedir ve vardır. Ama sıradan insanlar kamu görevlileri ile ilgili bir sıkıntıya düştüğünde yargı yok gibidir. Çünkü kamu görevlileri, kurumları ve idari amirleri izin vermeden yargılanamıyor. Sıradan savcı ve hakimler için yargı var mı? Yok. Çünkü hakimler ve savcılar ancak Hakimler Savcılar Kurulu (HSK) karar verirse yargılanabiliyorlar. Temyiz mahkemesi üyeleri için ise kendi kurumları izin vermezse gidilebilecek yargı mercii yoktur. Yargının en önemli görevi hukukun üstünlüğünü sağlamak. Kendi üyeleri için hukukun üstünlüğünü sağlamayan bir organizasyon, vatandaş için hukukun üstünlüğünü sağlayabilir mi?” Devletimiz de kendi görevlisinin yargılanması için idari amirinin izin vermesini arıyor, yani kendi yargısının işlevini göstermesini, yöneticilerin izin vermesi şartına bağlıyor. Bu durumda devletin kendisi için yargı vardır denilebilir mi?

“Türkiye’nin üyesi olduğu uluslararası camiaya soralım, Birleşmiş Milletler, NATO, Avrupa Konseyi anlaşmaları ve Türkiye’nin tam üye olmak istediği Avrupa Birliği (AB) kriterleri ile Birleşmiş Milletler Genel Kurulu kararlarına göre Türkiye’de işlevini bağımsızca gösterebilen yargı var mıdır” diye soran Mehmet Gün, HSK üyelerini iktidardaki siyasi partiye hakim liderin belirlediğini, aynı liderin Adalet Bakanı’nı atadığını, Adalet Bakanlığı’nın hakimlerin savcılarının mesleğe alınmasına karar verdiğini ama bütün bunlara karar verenlerin toplumun kahir çoğunluğunu temsil etmediğini belirterek, uluslararası camiada Türkiye’de bağımsız ve tarafsız yargının varlığına inancın çok düşük seviyelerde olduğuna dikkat çekti. Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün değerlendirmelerini şöyle sürdürdü:

“Türkiye’nin, yargıya ilişkin dünyadaki imajını belirleyen üç olay var. Birincisi, Merkez Bankası başkanlarını görevden alınması, Merkez Bankası yönetiminin bilimsel esaslara aykırı olarak politika faizini düşük belirleyip enflasyona, döviz kurlarının hızla yükselerek iş dünyasında belirsizliğe, fiyat belirlenemez, vadeli alışveriş yapılamaz hale gelmesine neden olmasıdır. Bu kararlar ülke risk puanının yükselmesine, her sene dışarıdan borç aldığımız 200 milyar dolar dış kredi faizinin iki-üç puan yükselmesine ve ülkece zarar görmemize neden oldu. Bu kararlardan doğrudan zarar gören iş dünyasının yargı yoluna başvurmamış olması, bu kesimin yargının bağımsız işlev göstereceğine itimat edilemeyeceğine, hatta o yola başvurmanın sonuçsuz kalacağına dair algısıdır. Bunun dış dünyaya verdiği imaj ise kamu yönetiminde hukuka aykırılıklar hakkında yargı mevcut olmasına karşın Türkiye’de yargı yolu yokmuş gibi davranıldığıdır. İkincisi, Brunson, Osman Kavala ve Selahattin Demirtaş davaları. Brunson davası yüzünden döviz kurları hızla yükseldi. Türkiye ekonomisi o dava yüzünden büyük zarar gördü. Üç aylık dönemde sadece ithalata 57 milyar TL-11 milyar dolar fazla ödeme yaparak zarar etti. Bu zararın hesabı kimseye sorulmadı. Kavala davasında beraat kararı verildikten sonra Osman Kavala’nın tekrar tutuklanmasını, Selahattin Demirtaş davasının sona ermemiş olmasını dünyanın hiçbir yerinde anlatamazsınız. Bir kişi bir suç snat edilerek tutuklandığında, iddianamesini hemen düzenlemek, yargılamasını hemen başlatarak tek celsede sonuçlandırmak, hakkında ya beraat ya da mahkûmiyet kararı vermek gerekir. Bu hususta sağlıklı kanaat oluşturmak için ABD’de eski Halkbank Genel Müdür Yardımcısı Hakan Atilla’nın davası ile bu davaları karşılaştırmak gerekir. Hakan Atilla, önce tutuklandı, sonra dört ay süren tek celsede yargılandı. Yargılama dört ay sürdü ve bitti. Öyle dört-beş sene tutuklu kalmadı. ABD’de hakimler tek celsede karar veriyor, bizim yargı teşkilatımız tek celsede karar veremiyor. O zaman bu davalar ve uzun tutukluluk kararları ile dünyaya verilen imaj, ‘Türkiye’de yargı görevini yapamıyor, yargı siyasi muhalifleri susturmak için kullanılıyor’ oluyor.”

Üçüncü olayın İstanbul Sözleşmesi'nden çıkış şekli olduğuna değinen Av. Mehmet Gün, "Meclisin kanun haline getirdiği sözleşmeden çıkma kararını yine meclisin vermesi gerekirken cumhurbaşkanlığı kararı ile çıkıldı. Yani, yürütme, yasama ve yargıyı yok saydı. Buradan da yürütmenin yasama ve yargıyı gözardı ederek hareket edebileceği imajı doğmaktadır. Bu şartlarda Türkiye'nin hukukun üstünlüğü ve demokrasi endekslerinde yeri gerilemektedir. Uluslararası endekslerin tarafsız veya isabetli olup olmadığını tartışmak yerine 'Bu şartlarda demokrasiden söz etmemiz mümkün müdür' diye sormamız gerekir" dedi.

Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün, "Devlet yargısına güvenebilmeli, memurunun yargılanmasına şartı ilga edilmeli, yargının kamu görevlilerini doğrudan ve izin almadan yargılayabilmesi sağlanmalıdır. Sadece dört siyasi lider değil, anayasaya aykırılık halinde herkes Anayasa Mahkemesi'nde dava açabilmelidir. Yargı da yargılanabilmeli, yargıçlar da yargılanabilmelidir. Kanun önünde eşitlik ilkesinden söz ediyorsak, herkes görevi, konumu ve işlevi ne olursa olsun bağımsız ve yetkin yargı mercileri önünde yargılanabilmelidir. 1981 yılında generallerin HSK'nin kararlarını yargı denetiminden çıkarmışlardı, HSK'nin bütün kararları yargı denetimine açılmalıdır" diye konuştu.

Daha İyi Yargı Derneği, yargıda temel olarak şu dokuz reformu öneriyor:

Hakimler Savcılar Kurulu'nu toplumun tüm kesimlerini temsil eden, hiçbir kişi, grup veya koalisyonun etki edemeyeceği, tam bağımsız hale dönüştürerek, kaliteli yargı hizmeti üretimine odaklanan düzenleyici bir kurum olarak Adalet Yüksek Kurumu (AYK) oluşturmak ve bu kurumu tüm paydaşlarla sürekli olarak danışan ve tavsiyeler oluşturan Daimî Hukuk Şûrası ile güçlendirmek.

Yargının idaresiyle ilgili, AYK kararları da dahil her türlü karar ve işlemi etkin yargısal denetime açmak ve bu amaçla yargı konularında uzmanlaşmış Adalet Yüksek Mahkemesi oluşturmak.

Anayasa Mahkemesi'nin daire sayısını 3'e çıkarmak, üye sayısını 15'den 30'a artırmak, seçimlerini kamuoyunun katılımına açık şeffaf ve yargı denetime tabi tutarak kapasitesini artırmak ve siyaseten tarafsızlığını geliştirmek.

Hukuk mesleklerinin her biri için yönetimleri sadece meslek mensupları tarafından seçilen tam bağımsız yargısal meslek kuruluşları oluşturmak ve anayasa ile güvence altına almak.

Yargı görevlerine kabul ve atamalarında tam liyakati sağlamak; yargı üst organlarına, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay üyeliklerine adaylık

ve atamalarına kamuoyunu dahil ederek tam şeffaflığı, seçme ve atama kararlarını gerekçeli açık oya tabi tutup bütün aşamaları yargı denetimine tabi kılarak tam hesapverirliği sağlamak.

Ahi geleneğinin özüne uygun olarak yeknesak hukuk meslekleri kariyer planı oluşturmak ve insan kaynaklarını ihtiyaca uygun olarak geliştirmek ve liyakat esaslı olarak değerlendirmek.

Yargı hizmet birimlerini, mahkemeleri ve insan kaynaklarını 26 kalkınma bölgesi bazında optimum şekilde dağıtmak, uzmanlıkları merkezlerde yoğunlaştırırken hizmeti halkın ayağına götürmek.

Uyuşmazlıkları erken aşamada tespit ederek yargının iş yükünü önceden kestirmek, yargı kaynaklarını ileriye yönelik planlamak, modern uyuşmazlık yönetim usulleri ve dava öncesi dürüst ifşa ve ibraz kurallarıyla sulh ve uzlaşmayı teşvik etmek, buna rağmen yargıya intikal eden en karmaşık davaları en geç üç-dört ay içinde sonlandırmak.

Herkese karşı hukukun üstünlüğü için kamu görevlilerinin suçlarında idari amirlerinin ve kendi kuruluşlarının soruşturma izni vermesi şartını ilga etmek; dokunulmazlıkları hukuk yoluyla güçlendirmek, yasama dokunulmazlığına sahip olanların soruşturmasında Adalet Yüksek Mahkemesi'ni münhasır yetkili yapmak ve siyasi kararlar dokunulmazlık kaldırılmasını ilga etmek; yargı ve kamu üst-düzey görevlilerinin suçlarının soruşturmasını münhasıran Adalet Yüksek Mahkemesi'ne vermek.

Daha İyi Yargı Derneği'nin "A'dan Z'ye Türk Yargı Reformu" önerisinin özetine ve tamamına şu linkten erişmek mümkün: <https://www.dahaiyyargi.org/adan-zye-turk-yargi-reformu/>

Daha İyi Yargı Derneği hakkında

Türkiye'deki yargı sorunlarını tespit edip çözüm önerileri geliştirmek, bu öneriler üzerinde toplumsal mutabakat sağlanması ve çözümlerin hayata geçirilmesi için çalışmak üzere Kasım 2014'te kurulmuş, siyaseten tarafsız sivil toplum kuruluşu. Amacı Türkiye'nin, uzlaşma kültürünün egemen olduğu, barış içinde yaşayan, üretken, uluslararası alanda rekabetçi ve müreffeh bir toplum haline gelmesine, yargının daha ilerletilmesi ve geliştirilmesi yolu ile katkıda bulunmak. Dernek, yargıda A'dan Z'ye bir reform öneriyor.

www.dahaiyyargi.org

Av. Mehmet Gün hakkında

Daha İyi Yargı Derneği Başkanı. Gün+Partners Hukuk Bürosu kurucusu. Legal500, Chambers and Partners ve Euromoney tarafından Türkiye'deki en etkili avukatlar arasında gösteriliyor. Hukukun üstünlüğünü ve demokrasiyi

güçlendirmek ve geliştirmek ve bunun sonucunda sürdürülebilir ekonomik büyümeye yardımcı olmak için çabılıyor. Daha İyi Yargı Derneği'nin yanı sıra İstanbul Tahkim Derneği'nin (İSTA) kurucusu ve başkanı, Türk Giriřim ve İş Dünyası Konfederasyonu'nun (TÜR KONFED) başkan yardımcısı, Türk Sanayicileri ve İşinsanları Derneği'nin (TÜSİAD) haysiyet divanı üyesi.
www.mehmetgun.com